

Aurinkoenergian tuotantomahdollisuuksien selvitys Orivedellä

Elinvoimajaosto 05.10.2023 § 34
498/14.04.01/2023

Valmistelija

Kaavoituspäällikkö Antti Kivikko

Ympäristöministeriö julkaisi 2.3.2023 avustushaun vihreän siirtymän investointihankkeiden edistämiseksi. Haku oli tarkoitettu kunnille ja maakuntien liitoille vihreän siirtymän investointihankkeiden kaavoitukseen, lupamenettelyyn ja niihin liittyviin selvityksiin. Määrärahaa ilmoitettiin olevan jaettavissa yhteensä 2,6 miljoonaa euroa. Hakuaika oli 2.3.-18.4.2023.

Hakuilmoituksen mukaan:

”Avustuksella edistetään vihreää siirtymää ja hallitusohjelman tavoitteita Suomen hiilineutraaliudesta vuonna 2035. Ilmasto- ja luontokriisin ratkaiseminen vaatii luonnonvarojen kestävästä käyttöä sekä merkittäviä investointeja vihreään siirtymään. Vihreä siirtymällä tarkoitetaan muutosta kohti ekologisesti kestävästä taloutta ja kasvua, joka ei perustu luonnonvarojen ylikulutukseen, vaan nojaa vähähiilisiin sekä kiertotaloutta ja luonnon monimuotoisuutta edistäviin ratkaisuihin.

Avustusten tarkoituksena on lisätä resursseja vihreää siirtymää tukevien investointihankkeiden kaavoitukseen sekä lupamenettelyyn ja siten nopeuttaa hankkeiden toteuttamista. Avustuksilla edistetään maakuntien liittojen ja kuntien riittäviin selvityksiin ja vuorovaikutukseen perustuvaa kaavoitusta ja lupamenettelyjä.”

Oriveden kaupunki jätti hakuun kolme avustushakemusta, jotka olivat otsikoiltaan seuraavia:

- Uusiutuvan energian käyttö- ja tuotantomahdollisuuksien selvitys Oripohjan nykyisellä yritysalueella sekä laajennuksella
- Vedyn/biokaasun tankkausasema valtatie 9 sekä kantateiden 58 ja 66 läheisyyteen
- Aurinkoenergian tuotantomahdollisuuksien selvitys Orivedellä

Avustushaun päätökset saapuivat kesäkuussa. Kaupungin hakemuksista ”Aurinkoenergian tuotantomahdollisuuksien selvitys Orivedellä” sai myönteisen avustuspäätöksen. Muihin hakemuksiin päätökset olivat kielteisiä. Orivesi oli ainoa avustusta saanut kunta Pirkanmaalla.

Ympäristöministeriö myönsi kaupungille selvitykseen valtionavustusta seuraavasti:

”Hankkeen hyväksyttävät kustannukset ovat enintään 40 000 euroa. Avustuksen saaja osallistuu hankkeeseen omarahoitusosuudella 12 000 euroa. Avustuksen saajan toteutuneista kustannuksista korvataan enintään 28 000 euroa, mikä on 70 % hyväksyttävistä kustannuksista. Mikäli omarahoitusosuus jää pienemmäksi kuin 30 % avustettavaksi hyväksyttävistä kustannuksista, maksetaan enintään 70 % hyväksyttävistä kustannuksista.”

Selvityksellä kartoitetaan aurinkoenergian tuotantoon soveltuvia alueita Oriveden alueella. Erityistä huomiota kiinnitetään sellaisten kohteiden löytämiseen, joissa aurinkovoimalan rakentamisalue sijoittuu pääosin muuten joutomaata olevalla alueella (esim. entiset kaatopaikat,

maankaatopaikat, entiset ja käytöstä poistuvat louhos- ja kaivosalueet, entiset turvetuotantoalueet jne). Selvityksen tavoitteena on löytää sellaiset mahdolliset aurinkovoimalan sijoittumisalueet, jotka eivät vähennä merkittävästi metsäalaa tai viljelykäytössä olevaa peltoalaa. Selvityksessä tarkastellaan koko kunnan aluetta, sekä Oriveden kaupungin että yksityisten omistamia alueita. Selvitys tarjoaa mahdollisuuden saada muuten vajaakäytöllä olevia alueita tuottavaan käyttöön edistämään vihreää siirtymää. Selvitys nostaa esiin potentiaaliset kohteet, joiden toteutuminen edellyttää maanomistajien sekä aurinkovoimaloita toteuttavien toimijoiden yhteistyötä.

Selvityksen sisältö:

- Aurinkoenergian tuotantoon soveltuvat alueet Orivedellä
- Erityishuomio joutomaihin/vajaakäytöllä oleviin alueisiin
- Tunnistetaan alueet, joille aurinkoenergian tuotannon rakentaminen ei merkittävästi vähennä metsän tai viljelykäytössä olevan pellon pinta-alaa
- Esimerkkialueita: käytöstä poistuneet kaatopaikat ja maankaatopaikat, entiset ja käytöstä poistuvat louhos- ja kaivosalueet, entiset turvetuotantoalueet, viljelykäytöstä poistuneet entiset pellot, joita ei ole metsitetty jne.
- Tekninen ja lainsäädännöllinen selvitys edellytyksistä sekä mahdollisuuksista sijoittaa aurinkoenergian tuotantoa voimajohtolinjojen alle/rajoitusvyöhykkeelle sekä valta- ja kantateiden viereen.

Selvitys mahdollistaa potentiaalisten alueiden esiintuomisen alan toimijoille. Selvityksen avulla Oriveden kaupunki voi tarjota ja kilpailuttaa kaupungin mailla olevia aurinkovoiman tuotantoon soveltuvia alueita alan toimijoille, jotka voivat toteuttaa vihreän siirtymän yksityisiä investointeja. Selvitys tarjoaa myös tietopankin yksityisten omistamilla alueilla oleviin potentiaaliin kohteisiin, jonka avulla alan toimijat voivat olla yhteydessä ja tiedustella maanomistajien kiinnostusta hankkeisiin. Selvitys tuo esiin aurinkovoiman tuotannolle otollisimmat alueet Orivedellä, joka osaltaan edesauttaa investointien toteutumista tunnistetuille alueille.

Selvitys auttaisi kartoittamaan laajemmin mahdollisia alueita kattavasti koko kunnan alueella ja arvioimaan sen perusteella vaihtoehtoja sekä pyrkiä edistämään hankkeiden toteutumista tunnistetuilla alueilla, sen sijaan että yksittäiset hankekehittäjät ehdottelevat yksittäisiä alueita aurinkoenergian tuotantoon. Aurinkoenergian tuotannon toteuttaminen muuten joutokäytössä oleville alueille tukisi vihreätä siirtymää uusiutuvan sähköntuotannon lisäämisellä, ilman että se vähentäisi merkittävästi metsäalaa tai viljelykäytössä olevaa peltoa.

Tavoitteena on laittaa selvitys sen valmistuttua kaupungin nettisivuille avoimesti jakoon, jolloin se voi toimia materiaalina aurinkoenergia-alan toimijoille sekä maanomistajille. Selvitys ei vaadi yksityisiltä maanomistajilta mitään, eikä tarkoita aurinkovoimalan rakentamista. Selvitys osoittaa sellaiset potentiaaliset alueet aurinkovoimaloille, joissa voimala sijoittuisi joutokäytössä olevalle alueelle, ei siten merkittävässä määrin metsämaalle tai viljelykäytössä olevalle pellolle. Tällaisiin potentiaaliin joutomaiden kohteisiin välittömästi yhdistyvät tuoreet hakkuuaukeat rajataan myös osaksi potentiaalisiksi tunnistettua kohdetta. Voimaloiden rakentaminen edellyttää edelleen maanomistajien ja aurinkoenergia-alan toimijoiden yhteistyötä sekä sopimista, kuten myös hankkeesta riippuvia lupaprosesseja.

Kaupungin tavoitteena on toteuttaa selvitys konsultin toteuttamana työnä. Selvityksen konseptia on avustuspäätöksen jälkeen tarkennettu. Tämän jälkeen on valmisteltu selvityksen hankintaa. KuHa Oy:n asiantuntijoiden kanssa on valittu konsulttipalveluiden puitesopimuksen kategoria, jonka kautta selvitys on mahdollista hankkia. Kategoriaan valitun kolmen toimijan kesken on järjestetty ns. minikilpailutus, jonka tarjousaika päättyi 18.9. kello 10.00. Kaikilta toimijoilta saatiin tarjous. Parhaillaan tämän tekstin kirjoittamisen aikaan on menossa tarjousten vertailu ja hankintapäätöksen valmistelu. Selvityksen hankinta tapahtuu hallintosäännön mukaisen toimivallan mukaan kaupunginjohtajan viranhaltijapäätöksellä, jonka tekeminen on tavoitteena vielä syyskuun aikana.

Kaupungilta pyydettiin myös esitys avustuksen saaneesta hankkeesta Pirkanmaan ELY-keskuksen järjestämään rakennetun ympäristön ajankohtaisseminaariin. Kaavoituspäällikkö piti esityksen tilaisuudessa. Liitteenä kokoukseen osallistuville seminaarin diaesitys.

Toimivalta	Hallintosääntö § 25
Esittelijä	Kaupunginjohtaja Juha Kuusisto
Päätösehdotus	Elinvoimajaosto merkitsee "Aurinkoenergian tuotantomahdollisuuksien selvitys Orivedellä" – selvityksen käynnistämisen tiedoksi.
Päätös	Elinvoimajaoston merkitsi tiedoksi "Aurinkoenergian tuotantomahdollisuuksien selvitys Orivedellä" -selvityksen käynnistämisen.

Lisäksi todettiin, että Business Tampereen kanssa on tärkeää syventää yhteistyötä aurinkoenergia -teemassa. Selvityksestä voisi myös mahdollisesti järjestää tilaisuuden maanomistajille sekä aurinkoenergiatoimijoille. Jatkoselvitykset avustuksen täysimääräiseksi hyödyntämiseksi koettiin tärkeäksi.